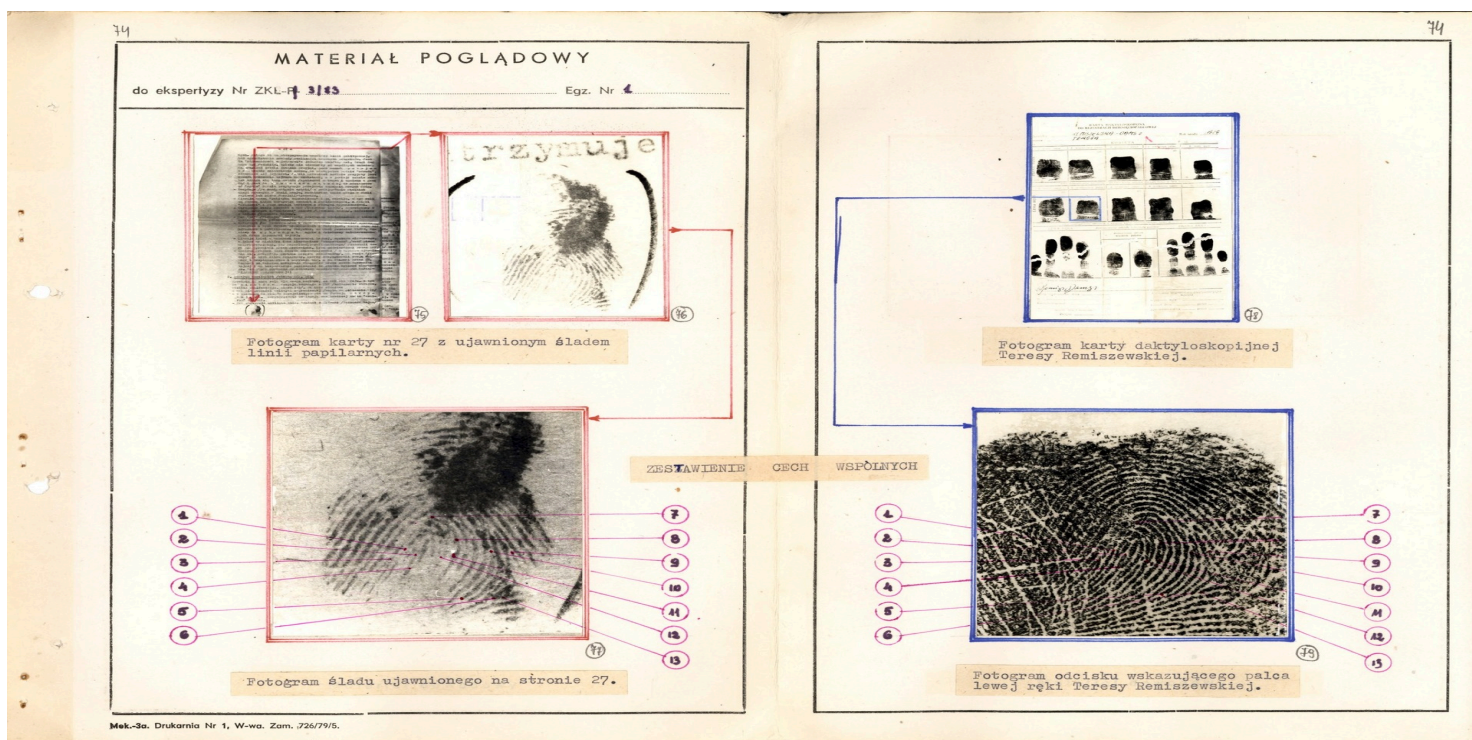


# Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/100816,Nasze-dzis-i-jutro-Represje-wobec-Teresy-Remiszewskiej-Damsz.html>



Materiał poglądowy w śledztwie – ekspertyza maszyn do pisania należących do Teresy Remiszewskiej-Damsz, Joanny Radeckiej i Grażyny Badzioch-Murawskiej (z zasobu IPN)

## ARTYKUŁ

# „Nasze dziś i jutro”. Represje wobec Teresy Remiszewskiej-Damsz

## OKRES HISTORYCZNY

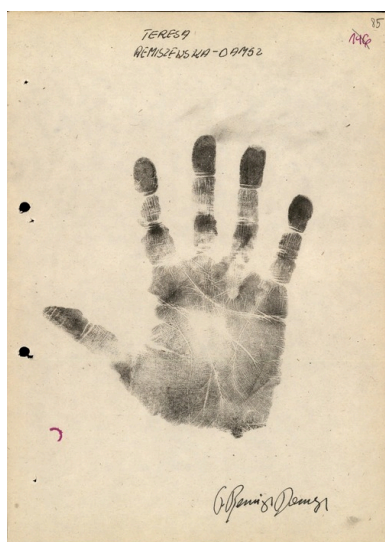
(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: ANNA LASEK 10.05.2023

W 1982 r., dzień przed wigilią, znana żeglarka Teresa Remiszewska-Damsz oraz jej mąż Jerzy Damsz zostali zatrzymani w związku z ich działalnością opozycyjną. W ich mieszkaniu przedstawiciele aparatu represji znaleźli m.in.

liczne pisma i ulotki sygnowane przez NSZZ „Solidarność”. Jednak koronnym dowodem oskarżenia stało się przygotowywane przez ich środowisko opracowanie „Nasze dziś i jutro”.

Teresa Remiszewska-Damsz, pierwsza Polka i czwarta kobieta w historii żeglarstwa, która samotnie przepłynęła Atlantyk (w czasie 57 dni, 3 godzin i 18 minut). Swój rejs opisała w książce „Z goryczy soli moja radość”. Ponadto kapitan jachtowy żeglugi wielkiej i instruktorka żeglarstwa, redaktorka pisma „Żagle”, a także harcmistrzyni Związku Harcerstwa Polskiego i członkini Rady Harcerskiego Kręgu Morskiego. Członkini NSZZ „Solidarność” i Komisji Krajowej do spraw Ochrony Środowiska przy Krajowej Komisji Porozumiewawczej NSZZ „Solidarność”, czynnie zaangażowana w prace tejże komisji. W materiałach po „organach bezpieczeństwa państwa” figurantka sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Mątwa”.



**Karta daktyloskopijna z odciskiem linii papilarnych dłoni Teresy Remiszewskiej-Damsz (z zasobu IPN)**

### **Nielegalna publicystyka**

Dzień przed wigilią, tj. 23 grudnia 1982 r., Teresa Remiszewska-Damsz oraz jej mąż Jerzy Damsz zostali

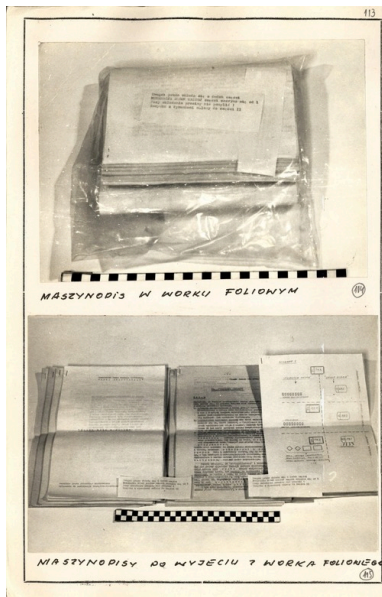
zatrzymani w związku z działaniami operacyjnymi prowadzonymi w ramach sprawy operacyjnego rozpracowania kryptonim „Mątwą” dotyczącej sporządzania i przechowywania pism i materiałów sygnowanych przez Ochotniczą Pomoc w Obronie Społecznej „OPOS »Solidarność«”.

U zatrzymanych zarządzono przeszukanie mieszkań, w wyniku czego w mieszkaniu Teresy Remiszewskiej-Damsz znaleziono (poza dwoma egzemplarzami opracowania „Nasze dziś i jutro”) liczne pisma i ulotki sygnowane przez NSZZ „Solidarność” oraz maszynę do pisania.

Z akt zgromadzonych w zasobie IPN wynika, że Służba Bezpieczeństwa Komendy Wojewódzkiej MO w Gdańsku uzyskała informację o grupie osób:

„[...] które podjęły nielegalną działalność w ramach struktur podziemnych »Solidarność« polegającą na opracowaniu, przygotowaniu i rozpowszechnianiu wydawnictw, których treść narusza dyspozycje art. 48 dekretu o stanie wojennym”.

Z akt sprawy wynika również, że w przeprowadzeniu rozpracowania operacyjnego znacząco pomógł SB tajny współpracownik ps. „Wiktor”, który był znajomym Teresy Remiszewskiej-Damsz. Mając do niego zaufanie, zaproponowała mu współpracę w strukturach podziemnej „Solidarności”, a następnie w Ochotniczej Pomocy w Obronie Społecznej „OPOS »Solidarność«” przy filmowaniu materiałów przeznaczonych do przekazania za granicę.



**Materiał poglądowy w śledztwie -  
zawartość pudełka po proszku do  
prania - zarekwirowany podczas  
przeszukania mieszkania Teresy  
Remiszewskiej-Damsz (z zasobu  
IPN)**



**Materiał poglądowy w śledztwie,  
zarekwirowany podczas  
przeszukania mieszkania Teresy**

**Remiszewskiej-Damsz (z zasobu**

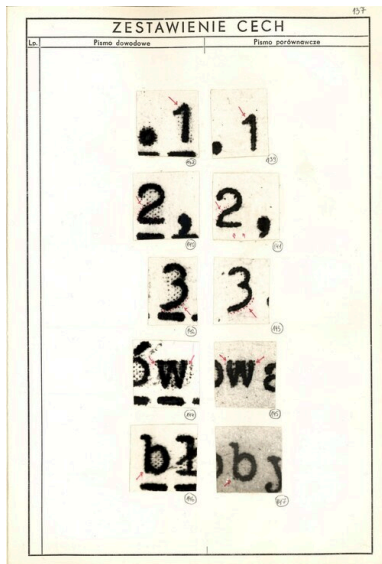
**IPN)**

24 grudnia 1982 r. Prokuratura Marynarki  
Wojennej wydała postanowienie o wszczęciu  
śledztwa oraz o przedstawieniu Teresie  
Remiszewskiej-Damsz zarzutu popełnienia  
przestępstw.

23 grudnia 1982 r., wraz z Teresą Remiszewską-Damsz i jej mężem Jerzym Damszem, zatrzymana została Joanna Halina Radecka, również podejrzana o naruszenie dekretu o stanie wojennym poprzez:

„[...] opracowywanie, przygotowywanie i rozpowszechnianie nielegalnych wydawnictw w ramach struktur podziemnych NSZZ »Solidarność«”,

w tym m.in. organizowanie w okresie stanu wojennego, na zlecenie Teresy Remiszewskiej-Damsz, badań ankietowanych do opracowania „Nasze dziś i jutro”, których tematyką była ocena sytuacji i zamierzenia organizacyjno-programowe nielegalnych struktur podziemnych „Solidarności”. U zatrzymanych zarządzono przeszukanie mieszkań, w wyniku czego w mieszkaniu Teresy Remiszewskiej-Damsz znaleziono i zabezpieczono do śledztwa, poza dwoma egzemplarzami opracowania „Nasze dziś i jutro”, liczne pisma i ulotki sygnowane przez NSZZ „Solidarność” oraz maszynę do pisania „Olivetti”.



**Materiał poglądowy w śledztwie -  
ekspertyza maszyn do pisania  
należących do Teresy  
Remiszewskiej-Damsz, Joanny  
Radeckiej i Grażyny Badzioch-  
Murawskiej (z zasobu IPN)**

24 grudnia 1982 r. Prokuratura Marynarki Wojennej w Gdańsku wydała postanowienie o wszczęciu śledztwa w tej sprawie oraz o przedstawieniu Teresie Remiszewskiej-Damsz zarzutu popełnienia przestępstw z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu o stanie wojennym („art. 48 ust. 2 Kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, jeżeli może to wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5; ust. 3 Kto w celu rozpowszechniania sporządza, gromadzi, przechowuje, przewozi, przenosi lub przesyła pismo, druk, nagranie lub film zawierające wiadomości określone w ust. 1 i 2, podlega karze pozbawienia wolności do lat 5”), a Jerzemu Damszowi i Joannie Radeckiej zarzutów z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 48 ust. 2 i 3 dekretu o stanie wojennym, i zastosowaniu wobec nich środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Po blisko trzech miesiącach pobytu w aresztach śledczych w Gdańsku i Warszawie, w dniu 21 marca 1983, ze względu na pogarszający się stan zdrowia, Teresie Remiszewskiej-Damsz uchylono areszt tymczasowy i orzeczono dozór milicyjny.

14

KARTA DAKTYLOSKOPINA  
DO REJESTRACJI DZIESIĘCIOPALCOWEJ

Nazwisko REMISZEWSKA-DAMSZ Rodz. imię TERESA P. M. 1928

Wzrost \_\_\_\_\_ Ciężar ciała \_\_\_\_\_

PROWA RĘKA

1. walec palec	2. wskazujący palec	3. środkowy palec	4. pierścionkowy palec	5. mały palec

LEWA RĘKA

1. walec palec	2. wskazujący palec	3. środkowy palec	4. pierścionkowy palec	5. mały palec

LEWA RĘKA (dłonie) PRAWA RĘKA (dłonie)

Podpis: TERESA DAMSZ

Przebieg choroby: \_\_\_\_\_

Kartę opracowano dnia \_\_\_\_\_ w \_\_\_\_\_

Daktyloskopował: \_\_\_\_\_

Opisał: \_\_\_\_\_

Przebieg choroby: \_\_\_\_\_

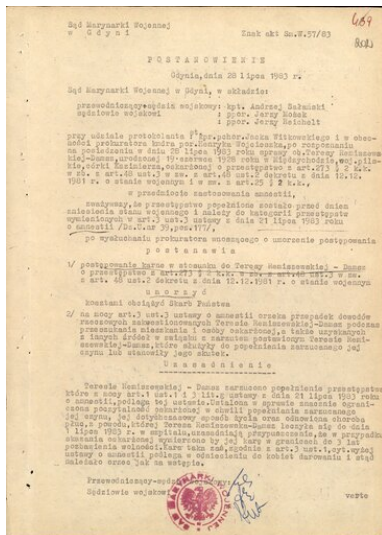
Przebieg choroby: \_\_\_\_\_

Przebieg choroby: \_\_\_\_\_

**Karta daktyloskopijna do rejestracji dziesięciopalcowej Teresy Remiszewskiej-Damsz (z zasobu IPN)**

**„Nasze dziś i jutro”**

W toku śledztwa zatrzymano i przesłuchano świadków, w tym: Zdzisławę Janowską, Danutę Remiszewską, Ewę Bogucką-Śląską i Grażynę Badzioch-Murawską, zarządzono utrwalanie treści rozmów telefonicznych w mieszkaniu Teresy Remiszewskiej-Damsz i Grażyny Badzioch-Murawskiej, pobrano od oskarżonej Teresy Remiszewskiej-Damsz odciski palców celem uzyskania materiału porównawczego, przekazano również do ekspertyzy dwa egzemplarze opracowania „Nasze dziś i jutro” w celu zabezpieczenia na nich śladów linii papilarnych i wykonania dokumentacji fotograficznej, zabezpieczono i przekazano do ekspertyz maszyny do pisania zarekwirowane podczas przeszukania w mieszkaniach oskarżonych oraz Grażyny Badzioch-Murawskiej celem sprawdzenia, czy przy ich użyciu było sporządzone zarekwirowane opracowanie „Nasze dziś i jutro”.



**Postanowienie Sądu Marynarki  
Wojennej w Gdyni z 28 VII 1983 r.  
(z zasobu IPN)**

Ekspertyza wykazała, że utrwalone ślady linii papilarnych na zabezpieczonych materiałach (opracowanie „Nasze dziś i jutro”) pochodzą od Teresy Remiszewskiej-Damsz, a zarekwirowany egzemplarz tego opracowania został wykonany na maszynach „Olivetti” (własność Teresy Remiszewskiej –Damsz) i „Erika” (własność Joanny Radeckiej).

Po zakończeniu drobiazgowego śledztwa Teresa Remiszewska-Damsz została oskarżona o sporządzenie i przechowywanie w celu rozpowszechniania opracowań „Nasze dziś i jutro” oraz „Naród domaga się praw, a nie łaski - propozycja programu”:

„zawierających w swej treści wiadomości nieprawdziwe mogące wywołać niepokój społeczny lub rozruchy oraz łżące i poniżające ustrój PRL i naczelne organy”.

28 lipca 1983 r. Sąd Marynarki Wojennej w Gdyni umorzył postępowanie karne w sprawie dotyczącej Danuty Remiszewskiej-Damsz i Joanny Radeckiej na mocy art. 3 ust. 3 ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1983.

\* \* \*



Szczegółowe informacje na temat zgromadzonych w zasobie IPN dokumentów dotyczących Teresy Remiszewskiej-Damsz w „Katalogu osób »rozpracowywanych« przez organa bezpieczeństwa państwa komunistycznego”.

Więcej interesujących materiałów na profilu Archiwum IPN

**COFNIJ SIĘ**